

18.4.2023

הספד לפרופ' רחל גלון

כשדיברתי על רחל היה לי העונג לכנות את יחסינו בשמות תואר - קרובת משפחה, תלמיד, וחבר, אשר עם כולן הרגשתי בנוח.

רחל נעשתה קרובת משפחה כשאודי אחישר החליט לשאת את מירב. רק שמשך שנים לא היה לי מושג על קיומה של רחל. גם אם שנינו היינו פעילים בתחום האנטמולוגיה, הפוקוס של כל אחד מאיתנו היה מעט שונה, ולכן בפועל לא הכרתי את רחל.

אני רוצה לשתף אתכם איך רכשתי את התואר תלמיד וידיד, ותוך כדי כך גם התוודעתי לעובדה שאנו קרובי משפחה.

הכל החל בשנת 2001 כשאחרי שנים ארוכות (כ 7) בלימודי הדוקטוראט, הבנתי שהמשך עם המנחה שלי הוא רחוב ללא מוצא. בחיפושי אחרי מנחה חלופי הרמתי טלפון לאודי והתייעצתי עימו. אודי הקשיב ואז אמר שאין לו רעיונות, אבל אולי כדאי שאדבר עם רחל גלון, פרופסורית לאנטמולוגיה ואמא של מירב אשתו.

הקשבתי להצעה ולא כל כך אהבתי אותה. כלומר, לעבוד עם מנחה שהיא קרובת משפחה, מבוגרת, שיצאה לפנסיה, לא מהתחום הספציפי בו פעלתי. חששתי שארגיש שאני מקבל את התואר בזכות קירבה משפחתית, או שיהיו כאלו שעשויים לראות זאת כך.

בכל אופן, לאור שלל האלטרנטיבות (אפס), החלטתי להפגש עם רחל. נסעתי לדירתה בשדרות בן צבי 29, רמת-גן לפגישת הכרות, Date. רחל התרכזה בלהבין מה עשיתי, והכי חשוב, מה נותר כדי לסיים את התואר.

אני הסברתי ממושכות. כשסיימתי רחל אמרה שלדעתה זו תכנית מגלומנית והיא לא רואה איך ניתן לבצעה. הבנתי שרחל כנראה לא הבינה משהו, אז הבהרתי, "רחל, עד עכשיו סיפרתי את מה שעשיתי."

רחל הייתה מעט המומה. המשכנו את השיחה ודיברנו על מה נדרש להשלמת התואר. שלוש שנים אחר-כך סיימתי את התואר.

אבל, לא לפני שכמעט לא קיבלתי את התואר, בגלל בוחן אחד שהצליח להרגיז אותי עם שאלות מטופשות (שלו) ותשובות מתנשאות (שלי). לא מפליא שהוא לא אהב את התשובות והמליץ לא לאשר את העבודה. רחל ראתה כי מדובר בהערות לא ענייניות, ארגנה לי פגישה עם פרופסורית שניהלה את תחום הדוקטוראנטים, ואחרי פגישה, מכתב והבהרות התואר אושר.

זה היה לפני 20 שנה. למזלי, בשנות עבודתי עם רחל למדתי להכיר את האדם שבה. והיא הייתה אישה אדירה. הבנתי שהתמזל מזלי לעבוד עם אחת מדור הענקים, תלמידה ועמיתה של חוקרים אגדיים כמו בודנהיימר וריבנאי.

רחל הייתה עבורי באר עמוקה של מים חיים, אשר לעולם לא מתכלים. מעולם לא חסרו לנו נושאי שיחה, ותמיד למדתי משהו חדש. הדהים אותי הזכרון והידע המעמיק שלה בתחומים רבים ומגוונים, כמו גם הצניעות ונועם ההליכות.

לא כולם ראות כך את רחל. בכנסים וסמינרים רחל ישיבה בשורה הראשונה והדוברים הסתכלו עליה ביראת כבוד. הייתה להם סיבה טובה, כי בסוף ההרצאה היו לה שאלות שחדרו מבעד לכל המסכים, הנתונים, והסיפורים, ישר אל ליבו של נושא שלא היה מובן, או הוצג באופן מעוות, וכו'.

כן, רחל הייתה מוערכת על-ידי רבים כמו שרבים גם חששו מההבנה העמוקה שלה והיכולת לראות דברים לעומקם.

את האמת הזו הבנתי כשראיתי איך אחרים מתייחסים אליה, אך אני מעולם לא חשתי איזה חשש או פחד מרחל. נהפוכו, אהבתי את יכולתה לראות דברים שאחרים כלל לא הבינו שקיימים, לשאול שאלות נבונות, להביע דעה תקיפה ונחושה. אהבתי לשמוע ממנה על העבר, על מחקרים ואנשים. יחד איתה צעדתי בשבילים הסטוריים ומדעיים שלא יכולתי לצעוד בהם בלעדיה. גיליתי עולמות נסתרים.

רחל הייתה דעתנית, אישה העומדת על דעתה, אולי טיפה עקשנית. גם אני מעט דעתן ואולי טיפה עקשן, ולכן לא ברור לי איך לאורך 22 שנות הכרות לא הגענו לאי-הסכמה, או וויכוח. ברור שזה היה הודות לחוכמתה.

בעשרים השנים שחלפו מאז סיום הדוקטוראט שמרתי עימה על קשר באמצעות שיחה שבועית. מידי פעם נפגשנו ושוחחנו בביתה, שהפך לחלק מחיי ועצרתי בו בכל עת שהייתי בסביבה. כששבתי מנסיעות בחו"ל הייתי מגיע לעדכן אותה והבאתי הרבה מעובדי ביופייד לפגוש בה ולדבר עימה. רחל תמיד שמחה למפגשים, לשיחות וכל דבר שהשאיר אותה מעודכנת בחיי המדע, האנטמולוגיה, והחקלאות.

היום אנו טומנים באדמה בת משפחה, מורה, וידידה. רחל הייתה אילן גבוה בן שנים רבות שהצמיח תחתיו ולצידו ילדים, נכדים, חברים, תלמידים, מעריצים רבים מספור. רחל התגאתה בבני המשפחה המוכשרים, העריכה את שזכתה בו ושמרה על קשר עם תלמידים רבים, או שנכון יותר לומר שהם שמרו על קשר עימה.

אהבתי אותך רחל, הערכתי את הקשר המיוחד שנוצר בינו.

תחסרי לי בטלפון של הסוף שבוע, בשיחות המקצועיות שאין לי עם מי לערוך אלא איתך, בהתעניינות ובאכפתיות שתמיד הפגנת למען מטרה שהייתה חשובה לשנינו – לתרום לעולם טוב יותר.

באהבה, הערכה, וידידות אין קץ.

נמרוד ישראלי